

דף תרגול: בלשי השורש – גזרות הנחים (מסלול חטיבה, רגיל)

מהדורה למורה עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות את גזרות הנחים השונות: ל"ה, פ"י/ו, ע"ו/י, פ"נ
- לתרגל זיהוי שורש ובניין בפעלים מהגזרות הללו
- לחזק את הקשר בין הגזרה לשינויים שחלים בפועל

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – זיהוי גזרה – בחירה מרובה

1. ב – ל"ה
2. ג – פ"י/ו
3. א – ע"ו
4. ב – פ"נ
5. ג – היא נוטה להיעלם, למשל 'ליפול'
6. א – שר (לשיר)

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זו ההגדרה של הגזרה
2. לא נכון – הוא שייך לגזרת פ"י/ו כי האות הראשונה בשורש היא י
3. נכון – זו ההגדרה של הגזרה
4. נכון – זו גזרת ע"ו
5. לא נכון – יש פעלים שבהם הנ נשארת, כמו נסע
6. נכון – האות האחרונה בשורש היא ה

חלק ג' – השלמת מילים

1. ל"ה
2. פ"י
3. ע"ו
4. פ"נ
5. נ
6. יפול

חלק ד' – התאמה – פועל וגזרה

- 1 – ה (ל"ה)
- 2 – ג (פ"י/ו)
- 3 – ד (ע"ו)
- 4 – ב (פ"נ)
- 5 – א (ע"י)

חלק ה' – סדר צעדי הבלש

1. לזהות את השורש של הפועל
2. לבדוק אם יש אות נחה (ה, י, ו, נ) במקום מסוים בשורש
3. להחליט לאיזו גזרה שייך השורש
4. לזהות את הבניין של הפועל
5. להסביר מה משתנה בפועל בגלל הגזרה

חלק ו' – כתיבה קצרה

1. לדוגמה: בנה - שורש בנה (ל"ה); נפל - שורש נפל (פ"נ)
2. בפ"י/ו האות הנחה היא ראשונה בשורש, בע"ו/י היא באמצע השורש

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דוגמה תקינה כמו בנה, קנה, עלה
- דוגמה תקינה כמו נפל, נתן, נגש
- התלמיד מציין שבפ"י/ו האות הנחה ראשונה ובע"ו/י היא באמצע

טיפים להפעלה:

- אפשר להיעזר בלוח כדי למיין יחד עם התלמידים פעלים לפי גזרות לפני תחילת הדף
- כדאי להדגיש בעל פה את ההבדל בין שם הפועל לצורת עבר בכל גזרה
- פריטים המסומנים כקשים יותר מתאימים להעמקה או לתלמידים מתקדמים

דף תרגול: בלשי השורש – גזרות הנחים (מסלול חטיבה, רגיל)

דף התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נתרגל סוגי שורשים מיוחדים בפועל. יש ארבע קבוצות: ל"ה, פ"י/ו, ע"ו/י ופ"נ. באות אחת בשורש יש שינוי מיוחד.

מילון קטן:

גזרה	קבוצת שורשים שמתנהגים באופן דומה
ל"ה	שורש שהאות האחרונה שלו היא ה (למשל בנה)
פ"י/ו	שורש שהאות הראשונה שלו היא י או ו (למשל ישב)
ע"ו/י	שורש שהאות האמצעית שלו היא ו או י (למשל קום)
פ"נ	שורש שהאות הראשונה שלו היא נ (למשל נפל)
שורש	שלוש (או יותר) אותיות שהן הבסיס של המילה
בניין	התבנית הדקדוקית שבה נבנה הפועל
אות נחה	אות שנוטה להיעלם או להשתנות בנטיית הפועל

1 חלק א' – זיהוי גזרה – בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הגזרה של 'בנה'?

א) פ"נ ב) ל"ה ג) ע"ו ד) פ"י

2. מה הגזרה של 'ישב'?

א) ל"ה ב) ע"י ג) פ"י/ו ד) פ"נ

3. מה הגזרה של 'קם'?

א) ע"ו ב) פ"נ ג) ל"ה ד) פ"י

4. מה הגזרה של 'נפל'?

א) ע"י ב) פ"נ ג) ל"ה ד) פ"ו

5. מה קורה לאות נ כשאומרים 'ל...'?

א) היא הופכת לאות ה ב) היא נשארת תמיד ג) היא נוטה להיעלם, למשל 'ליפול'

ד) היא הופכת לאות י

6. איזו מילה מגזרת ע"י?

א) שר (לשיר) ב) בכה ג) ירד ד) נתן

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בגזרת ל"ה האות האחרונה בשורש היא תמיד ה	☐	☐
2	הפועל 'ידע' שייך לגזרת ע"ו	☐	☐
3	בגזרת פ"נ האות הראשונה בשורש היא נ	☐	☐
4	בשורש 'קום' האות ו נמצאת באמצע השורש	☐	☐
5	כל הפעלים בגזרת פ"נ מאבדים את הנ בכל הנטיות	☐	☐
6	הפועל 'רצה' שייך לגזרת ל"ה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. הפועל 'בנה' שייך לגזרת _____

2. הפועל 'ישב' שייך לגזרת _____

3. הפועל 'קם' שייך לגזרת _____

4. הפועל 'נתן' שייך לגזרת _____

5. בשורש פ"נ האות הראשונה היא _____

6. שם הפועל של 'נפל' הוא ל_____

4 חלק ד' – התאמה – פועל וגזרה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קנה	___	**א.** ע"י
2. ידע	___	**ב.** פ"נ
3. בוא	___	**ג.** פ"י/ו
4. נגש	___	**ד.** ע"ו
5. שיר	___	**ה.** ל"ה

5 חלק ה' – סדר צעדי הבלש

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	להחליט לאיזו גזרה שייך השורש
☐	לזהות את הבניין של הפועל
☐	לבדוק אם יש אות נחה (ה, י, ו, נ) במקום מסוים בשורש

☐	להסביר מה משתנה בפועל בגלל הגזרה
☐	לזהות את השורש של הפועל

6 חלק ו' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. בחרו פועל אחד מגזרת ל"ה ופועל אחד מגזרת פ"נ, וכתבו מהו השורש של כל אחד

2. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין גזרת פ"י/ו לגזרת ע"ו/י

כרטיס יציאה

תנו דוגמה לפועל אחד מגזרת ל"ה

תנו דוגמה לפועל אחד מגזרת פ"נ

מה ההבדל בין פ"י/ו לע"ו/י?

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀